

Hasičská striekačka

Na deň svätého Floriána, patróna hasičov, sa v múzeu pre návštevníkov otvorila výstava Horí!, venovaná stému výročiu založenia Okresnej hasičskej jednoty č. 4 v Prievidzi. Medzi exponátmi hasičskej výzbroje a výstroja dominujú dve rozmerné hasičské striekačky, obe so systémom ručných kyvadlových pák, poháňajúcich piesty čerpadla vo valci. Menšia dvojkoľosová fúriková striekačka je pravdepodobne pôvodne z Podhradia. Väčšiu, so štvorkolesovým podvozkom, ťahanú spočiatku koňmi a neskôr motorovými vozidlami, používali v Porube, čo demonštrujú aj výrazné nápisy po bokoch prístroja, označujúce obec. Oficiálne hasičské zbory v oboch týchto lokalitách boli založené až v roku 1924, teda po vzniku Okresnej hasičskej jednoty v Prievidzi, no výbavu na likvidáciu požiarov mali už dávnejšie. Bola súčasťou nevyhnutnej protipožiarna ochrany, ktorú pre ničivosť nekontrolovaného ohňa prikazoval štát oddávna. Už z antiky sú známe záznamy s preventívnymi opatreniami proti požiarom. Vtedy bol vynájdený aj princíp dvojvalcovej tlakovej striekačky.

Nášho územia sa týkali uhorské protipožiarna predpisy s povinnosťami pre obce. V 18. storočí to bola klauzula

o nutnosti zriadiť skupinu 12 – 25 mužov na obsluhu náradia na hasenie. Informácia z druhej polovice 19. storočia dokladá používanie špeciálnych pomôcok pri hasení, lebo obce museli informovať o stave hasičského náčinia. Nitrianska župa, kam patrila väčšina hornej Nitry, vydala v roku 1888 štatút, na základe ktorého museli zaobstarať hasičské striekačky a organizovať zbory. Podžupan v roku 1893 odporúčal zabezpečiť hasičské striekačky firmy Tarnóczy. Práve tohto výrobcu dokladá štítok na striekačke z Poruby: TARNÓCZY TŰZOLTÓSZER ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSASÁG BUDAPESTEN / Továrň na

hasiace prístroje a stroje, akciová spoločnosť v Budapešti. Striekačku v obci používali až do 50. rokov 20. storočia, kedy ju nahradila motorová. Podľa vyjadrenia pamätníkov pri ručnom pumpovaní esovitej kyvadlovej páky, pohybujúcej dvomi piestovými čerpadlami v obdĺžnikovej vani, voda na hasenie netryskala plynulo, ale nárazovo vyšlechovala. K striekačkám prináležalo potrebné príslušenstvo, ako hadice a ich súčasti, napríklad pevné polspojky na nadpojenie kratších mäkkých dielov, čím sa predĺžil dosah hadíc. Pri čerpaní vody bývali ukončené sacími košmi, na zabránenie nabratia nečistôt spolu s vodou pri jej nasávaní z potoka, zatiaľ čo na nasmerovanie toku vody slúžili prúdnice. Pri večernej a nočnej práci osvetľovali striekačku i okolie lampáše rovnakého typu ako svetlá na vozoch. Striekačky a ich komponenty zo zbierok múzea i zapožičané od zberateľov sú sprístupnené na výstave v múzeu.

